

Tractatvs De Pensionibvs Ecclesiasticis

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1671

Cap. LXVI. Pensionem super præbenda Theologali etiam in Gallia imponi non posse, si tamen resignatarius consensum præstiterit ad illius solutionem cogendum esse in odium perfidiæ ex supremorum Galliæ ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98356](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98356)

Tract. de Pensionib. Eccl. Cap. LXV. 189

- 23 Quinto, quod non conferatur ad tempus, quia licet quaedam sint manualia & amouibilia, tamen sunt aptitudine perpetua, vt probatur in *Quaest. benef. vol. 1. cap. 106. num. 1.* Vnde in facti contingentia dicebam, quoddam Hospitalale de quo agebatur, esse merè Laicale, & non Ecclesiasticum; & idèd super eo pensionem Ecclesiasticam imponi non posse; quia in eo nullum aderat Campanile, nec campana pulsans ad populum conuocandum; ex quo arguitur qualitas Hospitalis laicalis: Mascard. de probation. conclus. 869. n. 1. & sequentibus.
- 24 Quamquam licet ibi adesset campana, & Campanile, & in eo Missæ celebrarentur, non propterea Hospitalale diceretur Ecclesiasticum, vt tradit Gonzales dicta gloss. 5. s. 4. num. 12. post Mohed. decis. 18. de caus. poss. & propriet. & alios per eum allegatos, quia non t. consideratur quod in Hospitali sit aliqua campana, nisi sit ferro alligata, & per eam populus conuocetur ad audiendas Missas: vt per eum Mascard. dicta conclus. 869. num. 4.
- Item non constabat quod Hospitalale illud fuisset consecratum per Episcopum, ex quo præsumberetur Laicale: Martha de iurisdict. parte 4. cap. 113. num. 21. t. nec dicitur consecratum, nisi Episcopus primum Lapidem posuerit, & Crucem erexerit: Ioann. de Selua de benef. part. 1. cap. 6. num. 16.
- 27 Item Rectores illius Hospitalis non deputabantur ad vitam, sed solum ad annum, vel biennium, ergo non erat Ecclesiasticum: Ioann. de Selua in dicto tract. de benef. part. 1. cap. 6. num. 26. t. Rursus

ex eo quod illud Hospitalale non habet formam Ecclesiæ, ex quo præsuntur quod sit Laicale: Federic. de Sen. cons. 111. n. 1. Card. Zabarel. cons. 11. n. ult. t. Præterea omnes fundatores & Dotatores erant Laici, ergo non præsuntur Ecclesiasticum. Zabarel. dicto consil. 11. versiculo, primo ex qualitate fundantium.

Addatur, quod Administratores illius Hospitalis sunt Laici, & non solent in eo Ecclesiastici deputari; ergo laicale: Roman. consil. 477. num. 10. Rota decis. 268. num. 3. parte 3. rec. & illorum Rectorum deputatio fit per Laicos, ad quos non spectaret ius deputationis, si esset beneficium Ecclesiasticum: cap. de Xenodochiis, de religiosis domibus: Rom. consil. 477. num. 8. Rota decis. 725. num. 1. parte 1. diuersorum.

Inspicienda etiam est denominatio Hospitalis, quod nomen sortitur ab ipso Fundatore, non à denominatione Sancti alicuius. Rota decis. 106. num. 5. parte 2. diuers. & decis. 268. num. 4. parte 3. recent. t. Et in dubio præsumentum est, Hospitalale potius esse Laicum, quam Ecclesiasticum: Rota decis. 268. n. 5. parte 3. recent. & d. decis. 166. num. 2. parte 2. diuers. Gonz. dict. gloss. 5. s. 5. num. 24. Et ex his patet quomodo, & in quibus casibus pensio Ecclesiastica assignari, vel reservari possit super Hospitalibus.

Quod eodem modo statuendum est; dum agitur de Leprosariis, Infirmediis, & Eleemosynariis, ac similibus: teste Gonzal. loco cit. num. 23.

C A P V T LXVI.

A R G V M E N T V M.

Pensionem super præbenda Theologali etiam in Gallia imponi non posse: si tamen resignatarius consensum præstiterit, ad eius solutionem cogendus est in odium perfidiæ, ex supremorum Galliarum tribunalium decretis. Quomodo, & quibus concurrentibus hæc præbenda Theologalis stabilienda sit? Quid sit præbenda præceptorialis; & quomodo instituenda? Vtrum super illa pensio imponi queat? Non esse regulariter præbendam hanc perpetuam; Et quomodo Præceptor amoueri possit? Et de variis in huius præceptorialis præbendæ materia prolatis per supremas Galliarum Curias arrestis. Præbenda Pœnitentiarij pensionem admittit.

S V M M A R I V M.

- 1 Præbenda Theologalis quomodo erigenda, & quibus personis sit conferenda.
- 2 Pensionem in Gallia super præbenda Theologali imponi non posse sepius indicatum est.
- 3 Si tamen Theologus resignans pensionem sibi reservauerit, ad illius solutionem resignatarius cogitur.
- 4 Præbenda præceptorialis, seu scholasticæ, quomodo sit instituenda tam ex Concilio Tridentino, quam ex Ordinationibus Regiis.
- 5 Præceptoriales præbende non comprehenduntur sub Expectatiuis.
- 6 Præceptoriales præbende sunt amouibiles in Gallia, & sic non induunt naturam beneficii perpetui.
- 7 Pensio super præbenda præceptoriali imponi non potest.
- 8 De iure Canonico Præceptores non sunt Canonici, sed sunt amouibiles.
- 9 Ex Ordinationibus Regiis non requiritur præcisè quod pro præceptoriali assignetur præbenda aliqua,

- sed sufficit alium redditum assignare loco præbendæ.
- 10 Per Arrestum Parlamenti Aquisgranensis Capitulum Ecclesiæ Metropolitana fuit condemnatum ad applicandam pro Præceptore primam præbendam vacantem, & interim provisionaliter soluendam Præceptori summam 300. Librarum.
- 11 Refertur aliud arrestum eiusdem Curie, in quo provisionalis 300. Librarum reducta fuit ad 200. Libras, sed præcisè fuit indicatum, non redditum, sed præbendam adiudicandam pro Præceptore.
- 12 Sed Senatus Tholosanus alternatiuè redditum, vel præbendam adiudicauit.
- 13 Sed postea idem Senatus Præceptori redditum adiudicauit sine diminutione numeri Canoniconum.
- 14 Præceptorialis præbenda materia apud quos tractetur.
- 15 Pensio super Pœnitentiarij præbenda imponi potest.

Hic primo loco præbenda Theologalis, quæ & de iure, & ex dispositione sacri Concilij Tridentini erigi debet, nec non ex Regiis Ordinationibus; de qua multa tradit Barthol. ad Concilij

¹ *cil. Trident. sess. 5. cap. 1.* siquidem idem Concilium præcepit ut in illis Ecclesiis, in quibus præstimonium, seu aliud quouis nomine stipendium pro Lectoribus sacre Theologiæ deputatum reputatur, Episcopi, aliivē Superiores cogant illa obtinentes, ut per seipsos, si idonei fuerint, alioquin per idoneum substitutum ab ipsis Superioribus deputandum, etiam per subtractionem reddituum ad sacre scripturæ expositionem & interpretationem cogant & impellant, & in futurum præbenda illa non nisi personis idoneis conferatur & aliter facta prouisio sit nulla & inualida. Et in Ecclesiis Cathedralibus, vel Metropolitanis, ac etiam in Collegiatis existentibus in aliquo insigni oppido, præbenda prima alio modo quam per resignationem vacatura deputetur: prout in *dicto Concilio* fusiùs explicatur; de quo copiosius agit Barbof. *loco cit. nec non in decis. Apostol. cap. 589.*

² Circa quam præbendam Theologalem, hoc certum est in Gallia, & pluribus arrestis supremarum Curiarum confirmatū, non posse super ea pensionem imponi, & à tali impositione recursum dari, ut testatur Add. ad. Louet. *lit. P. n. 46. D. Feb. uret lib. 2. de Abusu, cap. 4. num. 2. §. 1.* Ita tamen, ut si agatur de pensione reservata per viam resignationis, cogatur Theologus resignatarius ad solutionem illius, ut evitetur crimen perfidiæ, ut testatur Mornac. *ad leg. venditor. 14. ff. communia utriusque indicij.*

⁴ Et quod de præbenda Theologica dictum est, eodem modo obtinet in præbenda Præceptoriali, quam aliquando *Scolasticam* vocant, de qua in eodem concilio Trident. *sess. 23. cap. 18.* quæ ex eiusdem Concilij dispositione conferenda est Doctori, vel Magistro, aut Licentiato in Theologia, aut in Iure Canonico; aliàs prouisio est nulla: Hæc sunt verba Concilij: *De cætero officia, vel Dignitates illa quæ Scholastica dicuntur, non nisi Doctoribus vel Magistris, aut Licentiat in sacra Pagina, aut in Iure Canonico, & aliis personis idoneis, & qui per seipsos id munus exercere possint, conferantur: & aliter prouisio facta nulla sit, & inualida, non obstantibus quibusvis privilegiis & consuetudinibus etiam immemorabilibus.* Quod decretum refert etiam Garf. *in tract. de benef. part. 7. c. 7. n. 34. §. 1.* Et tales præbendæ non comprehenduntur sub Expectatiuis; ex Gómes. *in tract. de Expectat. num. 9; vers. sic. & pariter dicendum est: quod confirmat Gonzal. gloss. 9. §. 2. num. 16.*

⁶ Sed in Gallia ex Regis Ordinationibus longè diuersa est harum Præceptoriarum ratio: non enim constituunt beneficium perpetuum, sed sunt amouibiles seruata forma Ordinationis. Et sic inter præbendam Theologalem, & Præceptoralem, magna est differentia: illa siquidem est perpetua, & suscipit pensionem quando agitur inter resignantem & resignatarium, ut superius ex Monarcho dictum est; hæc nec potest impetrari à Summo Pontifice, nec in Legatione, nec perinde ac si esset beneficium perpetuum, nec per consequens pensione grauari; maxime cum præbenda ista concedatur ratione continui laboris & seruitij, ad quod Præceptor tenetur: quod explicat Add. ad Louet. *littera P. num. 46. vers. scilicet. I. e. mense a lieu:* nec non Feburet. *dicto cap. 4. num. 22. §. 1.* Et est conforme dispositioni iuris Canonici in *cap. quia nonnulli, de Magistris*: ibi, *non quod per hoc efficiatur Canonici, sed tamdiu redditus ipsos percipiat, quamdiu steterit in docendo.*

⁹ Est tamen secundum ordinationem Regiam in

electione Capituli, ut assignet pro Præceptore vnā præbendam, vel alium redditum sufficientem illi æquivalentem, prout iudicatum fuit in Parlamento Parisiensi super Præceptoriali Abbe, villæ, teste Charond. *in suis responsis, lib. 3. cap. 61.* Chenu *in add. ad Papon. lib. 1. arrest. 3. n. 1.* Et sic clare apparet quod iste redditus seu præbenda pro Præceptore assignanda non subiicitur oneri pensionis.

Sed tamen in Curia Parlamenti Aquisensis, ista Alternatiua videtur alterata per arrestum latum *die 2. Septemb. anni 1566.* contra Syndicum Capituli Ecclesiæ Arelatenfis, per quod fuit dictum, quod præfatum Capitulum teneretur applicare primam præbendam vacaturam illis, qui pro iuuentutis instructione Præceptores deputandi erant in dicta Ciuitate Arelatenfi, & redditus trecentarum Librarum ad hunc effectum per arrestum illud adiudicatus per modum prouisionis, donec casus vacationis præbendæ euenisset.

Similiter adest aliud arrestum eiusdem Curie Parlamenti *de anno 1659 die 9. Julij,* inter Dominos Consules Ciuitatis Arelatenfis, & Syndicum Capituli dictæ Ecclesiæ, & Dominum Antonium Louys Presbyterum & Canonicum vocatum ad indemnitate & releuium dicti Capituli: per quod arrestum fuit dictum, quod in futurum prima præbenda vacatura, erit affectata pro dicta Præceptoriali, & redditus trecentarum Librarum per præcedens arrestum reductus ad summam annuam ducentarum Librarum, idque per modum prouisionis ut supra dictum est, & donec dictus casus vacationis eueniret: ita ut electio illa Alternatiue redditus, aut præbendæ dicto Capitulo, attento prædicto arresto, cessare debeat in Ecclesiis patriæ Prouinciæ, quia si Curia voluisset dare electionem Capitulo assignandi redditum loco præbendæ, illud expressisset in suo arresto, cum tamen redditum non adiudicauerit, nisi per modum prouisionis, & donec locus fuisset vacationi.

Varia circa hoc caput interuenere supremarum Curiarum placita: nam in Parlamento Tholosano per arrestum latum *mense Decembri, 1564.* fuit ordinatum quod Episcopus, vel Capitulum tenebantur dare vnā præbendam, vel redditum ipsius pro solutione faciendâ Præceptorij, iuxta Ordinationem Regiam, teste Maynard. *lib. 1. cap. 9. §. 1.* Deinde verò eadem Curia decreuit salarium Præceptoris desumendum esse super redditibus Canoniorum absque diminutione numeri ipsorum: ut per Maynard. *dicto lib. 1. cap. 10.* idque tam in Capitulis Cathedralium, quam Collegiarum Ecclesiarum, ut per Eundem *cap. 11.* etiam si antea Capitulum, & Episcopus destinassent beneficium particulare pro dicto Præceptore: ut *ibidem, cap. 12.* ita quod in eius electione vna vox esset Episcopi, alia Capituli, tertia Consulū loci, ut *ibid. c. 13.*

Plurima aliarum Curiarum arresta apud Bleynia num videri poterunt, *in suo tract. de benef. tit. de locis Collegialibus, num. 12. in gloss. f. folio mihi 210. Ca. rond. lib. 3. resp. 61.* Torner. *in sua collect. arrest. lit. P. n. 163.* ad quos pro tota materia, & ad DD. per eos citatos lectorē remittimus, ne materiæ nostræ pensionum limites transgredi videamur. Sufficit nobis concludere, quod Præceptorialis præbenda nullo pensionis onere in Gallia potest grauari, ex DD. & rationibus superius deductis.

Præbendæ Pœnitentialis non eadem est ratio, nec idem fauor; hæc enim pensionem partitur sicut & cætera beneficia, etiam in Gallia: ut aduertit Brodeau. *ad Louet. dicta littera P. n. 46.*